

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 К 319937 22 Квлз
Бања Лука, 11.04.2024. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Даниеле Миловановић као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина, др Вељка Икановића, Весне Антонић и Душка Бојовића као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против осуђеног Р.И. због кривичног дјела насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца осуђеног, адвоката Весне Рујевић из Бања Луке, изјављеном против правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број 71 0 К 319937 20 К од 11.04.2022. године, у сједници вијећа одржаној дана 11.04.2024. године, донио је

П Р Е С У Д У

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости осуђеног Р.И. поднесен против правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број 71 0 К 319937 20 К од 11.04.2022. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Бањалуци број 71 0 К 319937 20 К од 11.04.2022. године, а која је потврђена пресудом Окружног суда у Бања Луци број 71 0 К 319937 22 Кж од 13.10.2022. године, оглашен је кривим оптужени Р.И. због кривичног дјела насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 1. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/17 и 15/21, надаље у тексту: КЗ РС) и осуђен на новчану казну у износу од 800 КМ (осам стотина конвертибилних марака) коју је обавезан да плати у року од 30 дана по правоснажности пресуде уз упозорење да уколико не плати новчану казну у цијелости или дјелимично у остављеном року биће наређено њено принудно извршење у законом прописаном поступку (прецизирајући начин и поступак принудног извршења прописан законом). Оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у укупном износу од 350 КМ.

Против те пресуде захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) благовремено је поднијела бранилац осуђеног, адвокат Весна Рујевић из Бањалуке, на основу члана 350. став 1. ЗКП РС (сугеришући таквом формулацијом оба законска основа побијања правоснажне пресуде овим ванредним правним лијеком прописана цитираном законском одредбом), с приједлогом да Врховни суд Републике Српске утврди да је

захтјев основан и донесе пресуду којом ће на основу члана 356. став 1. ЗКП РС укинути првостепену и другостепену пресуду и предмет вратити на поновно одлучивање.

Овај суд је у смислу одредбе члана 353. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 51/12, 91/17, 66/18 и 15/21 у даљем тексту: ЗКП РС) примјерак Захтјева са списима предмета првостепеног суда доставио на одговор републичком јавном тужиоцу, а у одговору на Захтјев републички јавни тужилац Светлана Брковић је оспорила основаност Захтјева и предложила да се исти одбије у смислу члана 355.ЗКП РС.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се примјеном одредби члана 354. став 1. ЗКП РС, ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позива подносилац Захтјева, те након што је размотрио списе предмета са пресудама против којих је Захтјев поднијет, одлучио је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. ове законске одредбе. Ограничењима из става 2. искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, а на наведене повреде материјалног и процесног закона се није могуће позивати у Захтјеву, ако нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењима из става 3. искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају поднесени Захтјев браниоца осуђеног, позивањем на одредбу члана 350. став 1. ЗКП РС (која регулише услове за подношење Захтјева) упућује на оба наведена законска основа побијања правоснажне пресуде овим ванредним правним лијеком. Разлозима у образложењу Захтјева повреда одредаба кривичног поступка се конкретизује на повреду из члана 311. став 2. ЗКП РС, која не представља законски основ за овај правни лијек, доводећи је у везу са одредбама ЗКП РС из члана 288. став 2; члана 146. став 1; члана 14. став 1. и 2.; члана 295. став 2; члана 311. став 1. тачка к); члана 311. став 1. тачка з) а у вези са чланом 266. став 4. ЗКП РС), од којих су неке од њих законом прописане као битне повреде поступка из става 1. цитиране законске одредбе. При томе се апострофира да је непримјењивање или неправилно примјењивање тих законских одредби од стране првостепеног и другостепеног суда било од утицаја на законито доношење правоснажне пресуде. Тврдећи да је побијана пресуда заснована искључиво на исказу оштећене, коју оптужени није имао могућност испитати ни у једној фази поступка него је њен исказ из истраге прочитан на главном претресу, Захтјев истиче да је на тај начин повријеђено право оптуженог на правично суђење из члана II/е Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 3. тачка д) Европске конвенције. Када је у питању повреда Кривичног закона разлози из образложења Захтјева упућују (премда експлицитно то није наведено) на повреду из члана 312. тачка а) ЗКП РС, која се манифестује у томе да дјело које је предмет оптужбе није кривично дјело.

Захтјев није основан.

Наиме, повреда права на одбрану је једини облик битне повреде одредаба кривичног поступка, прописан одредбама члана 311. став 1. ЗКП РС, који представља основ за подношење захтјева за заштиту законитости, као ванредног правног лијека, а под ову повреду се не могу подвести оне повреде поступка које су издвојене у посебне, друге облике битних повреда одредаба кривичног поступка предвиђене у цитираној законској одредби, које су законом предвиђене као жалбени основ, али не и као основ за подношење Захтјева за заштиту законитости. То несумњиво укључује и оне облике битне повреде одредаба кривичног поступка на које се Захтјевом браниоца осуђеног указује, прописане под тачком з) цитиране законске одредбе, који се манифестује у заснивању пресуде на доказу на коме се по одредбама ЗКП РС не може заснивати пресуда и под тачком к) члана 311. став 1. исте законске одредбе, која се огледа у неразумљивости изреке пресуде и противрјечности изреке разлозима у образложењу. Ове повреде су истицане и као жалбени приговори на првостепену пресуду, па их је другостепени суд размотрио и оцјенио као неосноване, а у образложењу своје пресуде дао детаљне, јасне и увјерљиве разлоге за такву оцјену (страница 3. пасус 2. и 3.), која оцјена не подлијеже законској могућности преиспитивања по овом ванредном правном средству. Приговор Захтјева којим се оспорава правилност оцјене доказа (сугеришући повреду одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС) је разматран и као жалбени приговор од стране другостепеног суда те је правилно окарактерисан као приговор чињеничног карактера, па је слиједом тога оцјена његове основаности дата у оквиру жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, по ком основу се правоснажна пресуда не може побијати Захтјевом као ванредним правним лијеком.

Нема мјеста ни приговору Захтјева да је повријеђено право оптуженог на правично суђење (које без сумње укључује и право на одбрану) из члана II/е Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 3. тачка д) Европске конвенције, када тврди да је побијана пресуда заснована искључиво на исказу оштећене као свједока, коју оптужени није имао могућност испитати ни у једној фази поступка него је њен исказ из истраге прочитан на главном претресу. Супротно оваквој тврдњи Захтјева, из образложења побијане првостепене пресуде, а потом и из разлога другостепене пресуде (којим на страници 3. пасус 3. образлаже неприхватање овог приговора истицаног у жалби) произлази да побијана пресуда није заснована искључиво на исказу оштећене из истраге који је прочитан на главном претресу, него и на исказима свједока који су непосредно саслушани на главном претресу (Д.В. и Д.П.), а који свједоци су били непосредни очевици сукоба оптуженог и оштећене у просторијама и испред угоститељског објекта „Морети“, а касније догађаја у јавном саобраћају, као и на медицинској документацији (у којој су верификоване тјелесне повреде оштећене након инкриминисаног догађаја), те другим доказима објективне природе који докази су посматрани у међусобној повезаности резултирали закључком да је осуђени починио кривично дјело насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 1. КЗ РС, због којег је побијаном правоснажном пресудом оглашен кривим и осуђен на новчану казну у износу од 800 КМ (осам стотина конвертибилнихмарака).

Према одредбама члана 278. став 2. ЗКП РС суд има дискреционо овлаштење да одбије извођење понуђеног доказа када оцјени да је непотребан и закључи да чињенице које странке или бранилац желе да докажу немају значаја за предмет. Овакво законско ограничење права на извођење доказа је, према пракси Европског суда за људска права, конзистентно са одредбама члана 6. став 3. тачка д) Европске конвенције, међутим да би примјена овог ограничења била у складу са цитираном одредбом Европске конвенције, суд је у обавези да у образложењу пресуде наведе разлоге због којих је одлучио да не

прихвати поједине доказне приједлоге (*пресуда Видал против Белгије од 22. априла 1992. године*), а ова обавеза суда недвосмислено произлази и из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС у погледу свих неприхваћених доказних приједлога странака.

У конкретном случају првостепени суд је у разлозима пресуде на страни 4. пасус 4. образложио због чега је одбијен приједлог одбране да се саслуша као свједок пуномоћник оштећене, адвокат Њ. Ј., па се слиједом тога ни овај приговор Захтјева не може подвести под повреду права на одбрану као битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Супротно тврдњи Захтјева, на све релевантне приговоре жалбе браниоца оптуженог на првостепену пресуду, укључујући и оне које Захтјев апострофира, другостепена пресуда је дала разлоге у образложењу због којих ти приговори нису прихваћени, па се слиједом тога не може прихватити као основана тврдња Захтјева да другостепена пресуда није дала одговор на жалбене наводе, у ком недостатку образложења би била садржана повреда права на одбрану учињена у жалбеном поступку.

На приговору Захтева којим тврди да није на несумњив начин доказано да су осуђени и оштећена чланови породичне заједнице, па да се тиме у радњама осуђеног не стичу битни елементи кривичног дјела из члана 190. став 1. КЗ РС, не може се заснивати повреда Кривичног законика из члана 312. тачка а) ЗКП РС која се према разлозима у образложењу Захтјева сугерише.

Наиме, повреда Кривичног законика као основ за подношење овог ванредног правног лијека против правоснажне пресуде, у смислу цитираних одредби члана 350. ЗКП РС, подразумијева да су у тој пресуди потпуно и правилно утврђене одлучне чињенице, а да је правилном примјеном закона на такву чињеничну основу, требало донијети другачију пресуду. Закон не предвиђа могућност побијања правоснажне пресуде овим ванредним правним лијеком због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а слиједом тога повреда Кривичног законика, као законски разлог за овај правни лијек, се не може градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде.

Дакле, позивање на повреду Кривичног законика, када је овај ванредни правни лијек у питању, је могуће само уз пуно респектовање чињеничних утврђења побијане пресуде на којима су засновани закључци у погледу правних питања, посматрано с аспекта постојања кривичног дјела и кривичне одговорности оптуженог.

Наведени приговор Захтјева (којим тврди да није доказано постојање породичне заједнице између осуђеног и оштећене у вријеме извршења дјела) је у суштини чињеничног карактера, јер се њиме првенствено настоји ревидирати утврђено чињенично стање у правоснажној пресуди у погледу пасивног субјекта (члан породице или породичне заједнице) као битног елемента бића предметног кривичног дјела, на начин који би довео до другачије правне оцјене тако измјењене чињеничне основе, а која би резултирала доношењем пресуде којом се осуђени због недостатка доказа ослобађа оптужбе да је починио предметно кривично дјело. Како се повреда Кривичног законика, као законски разлог за овај правни лијек, у смислу цитираних одредби члана 350. ЗКП РС, не може градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде, то нема мјеста тврдњи Захтјева осуђеног да је побијаном правоснажном пресудом на штету осуђеног повријеђен Кривични законик у одредби члана 312. тачка а) ЗКП РС како се то аргументима Захтјева сугерише.

Из наведених разлога, овај суд налази да поднесени Захтјев браниоца осуђеног није основан, јер повреде закона на које се позива подносилац Захтјева нису учињене, ради чега је у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучено као у изреци ове пресуде, тако што је Захтјев одбијен као неоснован.

Записничар
Соња Матић

Предсједница вијећа
Даниела Миловановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић